

Handläggare

Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef
Kommunledningsförvaltningen

Ärendenummer: KS2026/405
Beslutande organ: Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss om Belägg för broms - åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser

Bakgrund

Regeringen beslutade den 28 augusti 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera hur statliga åtgärder som motverkar ökande skattesatser och statliga åtgärder som stimulerar skattesänkningar i kommuner och regioner kan utformas, samt lämna förslag på sådana åtgärder.

Utredningen har enligt direktiven haft i uppdrag att analysera hur statliga åtgärder som motverkar höjningar av skattesatser (skattebroms) och åtgärder som stimulerar sänkningar av skattesatser (skattesänkingspremie) i kommuner och regioner kan utformas:

- analysera det rättsliga utrymmet för att begränsa den kommunala beskattningsrätten.
- oavsett bedömning i sak lämna förslag på en eller flera skattebromsar och skattesänkingspremier, inklusive nödvändiga för fattningsförslag.

En inbjudan att lämna synpunkter på remissen har inkommit till Enköpings kommun från Finansdepartementet. Svaret ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 4 juni 2026.

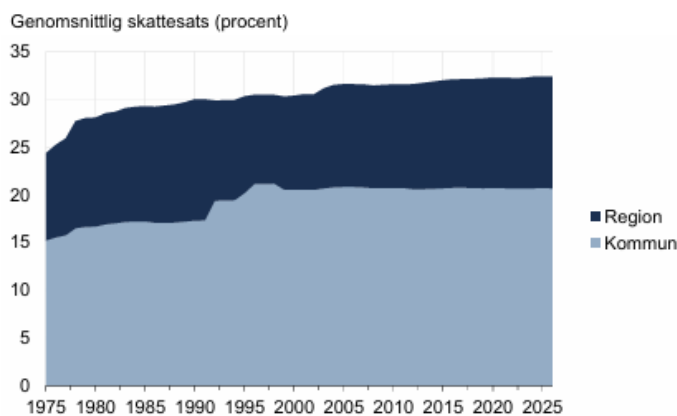
Kommunens yttrande

Den kommunala beskattningsrätten är en del av den kommunala självstyrelsen. Av regeringsformen framgår att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Behovet av systemet, det vill säga de ändamål som motiverar åtgärden, ska därmed vägas mot den inskränkning i beskattningsrätten och den kommunala självstyrelsen som det innebär.

Den genomsnittliga skattesatsen för Sveriges kommuner har inte stigit under de senaste 25 åren, se bild nedan. Det kommunala skattetrycket mot Sveriges skattebetalare har således totalt sett inte ökat. Regionerna har under samma period haft en genomsnittlig ökning om 1,7 procentenheter. Utvecklingen av en bättre och mer effektiv hälso- och sjukvård i Sverige kan vara en orsak till det. Historiskt framgår dock att de flesta kommuner och regioner sedan 2000-talets början undviker så långt som möjligt att justera skattesatserna såväl upp som ner.

Figur 3.3 Skattesats i kommuner och regioner

I procent 1975–2026

Källa: Statistiska Centralbyrån (SCB).

Mellan kommunerna varierar dock skattesatsen, där ofta små och glesbebyggda kommuner har en högre skatt än de större och tätbebyggda kommunerna. Förutsättningarna för kommuner i Sverige att finansiera välfärden är olika beroende på bland annat kommunens geografiska och demografiska läge. Att generellt minska möjligheterna för kommuner att reglera skatteintäkterna slår hårdare mot mindre och glesbebyggda kommuner som redan har svårt att få en fungerande samhällsservice.

Sverige är ett långt land med mycket olika förutsättningar. Den kommunala självstyrelsen ger landets kommuner och regioner en möjlighet att utgå från just sina förutsättningar och att planera verksamheten så att innevånarna får

vad just de behöver. För att minska den möjligheten bör det som sagt finnas mycket goda skäl. Att generellt hänvisa till att Sverige har höga skatter är inte skäl nog. Skattenivån måste ställas mot vad skatterna används till och varje kommuns specifika behov. Denna bedömning gör kommuner och regioner bäst själva, vilket också är en anledning till att vi ska värna om den kommunala självstyrelsen. Skatten som instrument är viktigt och samtidigt visar historisk statistik att det inte används lättvindigt av kommuner och regioner utan bara när det är absolut nödvändigt och oftast på grund av yttre skäl som kommunen eller regionen inte kunnat påverka (se sid 50 ff. i utredningen).

Enköpings kommun anser mot bakgrund av detta att det inte är förenligt, med kravet på att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den, att införa en skattebroms mot en kommun eller region som av goda skäl behöver utöka skatteunderlaget för att klara av att bibehålla väldfärden i sitt samhälle. Enköpings kommun avstyrker därför den delen av förslaget. Att införa en skattesänkingspremie för kommuner eller regioner att sänka sin skatt när förutsättningar finns kan däremot vara rimligt.

Avslutningsvis vill Enköpings kommun framföra att det redan anges i kommunallagen hur den ekonomiska förvaltningen ska gå till i kommunerna. Kommuner och regioner har redan goda incitament för att eftersträva hög effektivitet i och med ökande nationella och EU-rättsliga krav på många områden, minskat skatteunderlag, behov av klimatanpassningar samt administrativa pålagor som ökar alltmer för offentliga myndigheter. Att införa ett nytt krav på effektivisering i kommunallagen tyder på brist i insikt om kommunernas situation och den verklighet kommunerna lever i.

Utredningens förslag kommer dessutom tillföra ytterligare administration där riktlinjer och planer ska upprättas och följas upp för att styra och redovisa kommunens arbete. Här ser Enköpings kommun istället ett behov av att regeringen utreder lättnader i den administrativa bördan för landets kommuner.